

Z A K O N

O POTVRĐIVANJU DODATNOG PROTOKOLA EVROPSKOJ POVELJI O LOKALNOJ SAMOUPRAVI O PRAVU DA SE UČESTVUJE U POSLOVIMA LOKALNIH VLASTI

Član 1.

Potvrđuje se Dodatni protokol Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi o pravu da se učestvuje u poslovima lokalnih vlasti, koji je sačinjen u Utrehtu, 16. novembra 2009. godine, na engleskom i francuskom jeziku.

Član 2.

Tekst Dodatnog protokola, u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik glasi:

Additional Protocol to the European Charter of Local Self-Government on the right to participate in the affairs of a local authority

Utrecht, 16.XI.2009

Preamble

The member States of the Council of Europe, signatories to this Additional Protocol to the European Charter of Local Self-Government (hereinafter referred to as "the Charter", ETS No. 122),

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve greater unity between its members for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage;

Considering that the right to participate in the conduct of public affairs is one of the democratic principles that are shared by all member States of the Council of Europe;

Considering that the evolution in member States has shown the pre-eminent importance of this principle for local self-government;

Considering that it would be appropriate to supplement the Charter with provisions guaranteeing the right to participate in the affairs of a local authority;

Bearing in mind the Council of Europe Convention on Access to Official Documents, adopted by the Committee of Ministers on 27 November 2008;

Bearing in mind also the Declaration and the Action Plan adopted at the 3rd Summit of Heads of State and Government of the Council of Europe (Warsaw, 16 to 17 May 2005),

Have agreed as follows:

Article 1 – Right to participate in the affairs of a local authority

1 The States Parties shall secure to everyone within their jurisdiction the right to participate in the affairs of a local authority.

2 The right to participate in the affairs of a local authority denotes the right to seek to determine or to influence the exercise of a local authority's powers and responsibilities.

3 The law shall provide means of facilitating the exercise of this right. Without unfairly discriminating against any person or group, the law may provide particular measures for different circumstances or categories of persons. In accordance with the constitutional and/or international obligations of the party, the law may, in particular, provide for measures specifically limited to voters.

4.1 Each Party shall recognise by law the right of nationals of the party to participate, as voters or candidates, in the election of members of the council or assembly of the local authority in which they reside.

4.2 The law shall also recognise the right of other persons to so participate where the party, in accordance with its own constitutional order, so decides or where this accords with the party's international legal obligations.

5.1 Any formalities, conditions or restrictions to the exercise of the right to participate in the affairs of a local authority shall be prescribed by law and be compatible with the party's international legal obligations.

5.2 The law shall impose such formalities, conditions and restrictions as are necessary to ensure that the ethical integrity and transparency of the exercise of local authorities' powers and responsibilities are not jeopardised by the exercise of the right to participate.

5.3 Any other formalities, conditions or restrictions must be necessary for the operation of an effective political democracy, for the maintenance of public safety in a democratic society or for the party to comply with the requirements of its international legal obligations.

Article 2 – Implementing measures for the right to participate

1 The Parties shall take all such measures as are necessary to give effect to the right to participate in the affairs of a local authority.

2 These measures for the exercise of the right to participate shall include:

i empowering local authorities to enable, promote and facilitate the exercise of the right to participate set out in this Protocol;

ii securing the establishment of:

a procedures for involving people which may include consultative processes, local referendums and petitions and, where the local authority has many inhabitants and/or covers a large geographical area, measures to involve people at a level close to them;

b procedures for access, in accordance with the Party's constitutional order and international legal obligations, to official documents held by local authorities;

c measures for meeting the needs of categories of persons who face particular obstacles in participating; and

d mechanisms and procedures for dealing with and responding to complaints and suggestions regarding the functioning of local authorities and local public services;

iii encouraging the use of information and communication technologies for the promotion and exercise of the right to participate set out in this Protocol.

3 The procedures, measures and mechanisms may be different for different categories of local authorities, having regard to their size and competences.

4 In the planning and decision-making processes concerning measures to be undertaken to give effect to the right to participate in the affairs of a local authority, local authorities shall be consulted insofar as possible, in due time and in an appropriate way.

Article 3 – Authorities to which the Protocol applies

This Protocol applies to all the categories of local authorities existing within the territory of the Party. However, each State may, when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the categories of local or regional authorities to which it intends to confine the scope of the Protocol or which it intends to exclude from its scope. It may also include further categories of local or regional authorities within the scope of the Protocol by subsequent notification to the Secretary General of the Council of Europe.

Article 4 – Territorial application

1 Any State may at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the territory or territories to which this Protocol shall apply.

2 Any Party may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Protocol to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

3 Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 5 – Signature and entry into force

1 This Protocol shall be open for signature by the member States of the Council of Europe signatories to the Charter. It is subject to ratification, acceptance or approval. A member State of the Council of Europe may not ratify, accept or approve this Protocol unless it has, simultaneously or previously, ratified, accepted or approved the Charter. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

2 This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which eight member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of paragraph 1.

3 In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 6 – Denunciation

1 Any Party may at any time denounce this Protocol by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 7 – Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe of:

- a any signature;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c any date of entry into force of this Protocol in accordance with Article 5;
- d any notification received in application of the provisions of Article 3;
- e any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Utrecht, on the 16th day of November 2009, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

Dodatni protokol Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi o pravu da se učestvuje u poslovima lokalnih vlasti

Utreht, 16. novembra 2009. godine

Preambula

Države članice Saveta Evrope, potpisnice Dodatnog protokola Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi (u daljem tekstu: Povelja, ETS br. 122),

Smatrajući da je cilj Saveta Evrope da se postigne veće jedinstvo između njenih članica za svrhe očuvanja i ostvarivanja ideala i principa koji su njihovo zajedničko nasleđe;

Smatrajući da je pravo na učestvovanje u vođenju javnih poslova jedno od demokratskih principa koji su zajednički svim državama članicama Saveta Evrope;

Smatrajući da je razvoj u državama članicama pokazao prevashodni značaj ovog principa za lokalne samouprave;

Smatrajući da bi bilo primereno da se Povelja dopuni odredbama koje garantuju pravo na učestvovanje u poslovima lokalnih organa vlasti;

Imajući u vidu Konvenciju o pristupu zvaničnim dokumentima Saveta Evrope koju je Komitet ministara usvojio 27. novembra 2008. godine;

Imajući u vidu i Deklaraciju i Akcioni plan koji su usvojeni na 3. Samitu šefova država i vlada Saveta Evrope (Varšava, 16. i 17. maja 2005. godine),

Saglasili smo se o sledećem:

Član 1 – Pravo na učestvovanje u poslovima lokalnih vlasti

1. Države potpisnice će obezbediti da svako u okviru njihove nadležnosti ima pravo da učestvuje u poslovima lokalnih organa vlasti.

2. Pravo na učestvovanje u poslovima lokalnih organa vlasti podrazumeva pravo da se odredi ili utiče na korišćenje ovlašćenja lokalnih organa vlasti i na njihove odgovornosti.

3. Zakon će da obezbedi način da se korišćenje ovog prava olakša. Bez nepoštene diskriminacije bilo kog lica ili grupe, zakon treba da obezbedi konkretne mere za različite okolnosti ili kategorije ljudi. U skladu sa ustavnim i/ili međunarodnim obavezama svake konkretne države, zakon može, posebno, da obezbedi mere koje se konkretno ograničavaju na glasače.

4.1 Svaka država potpisnica će zakonom prepoznati pravo svojih državljana da učestvuju, kao glasači ili kandidati, u izborima za članove saveta ili skupštine lokalne vlasti u kojoj imaju prebivalište.

4.2. Zakon će takođe da prepozna pravo drugih lica da učestvuju tamo gde država potpisnica, u skladu sa sopstvenim ustavnim poretkom, tako odluči ili gde postupa u skladu sa svojim međunarodnim pravnim obavezama.

5.1 Sve formalnosti, uslovi ili ograničenja korišćenju prava da se učestvuje u poslovima lokalnih organa vlasti biće propisane zakonom i usklađene sa međunarodnim pravnim obavezama konkretne države.

5.2 Zakon će nametnuti te formalnosti, uslove ili ograničenja kada su neophodni da se obezbedi da etički integritet i transparentnost korišćenja ovlašćenja i odgovornosti lokalnih organa vlasti ne budu ugroženi korišćenjem prava na učestvovanje.

5.3 Sve druge formalnosti, uslovi ili ograničenja nužno moraju biti u službi funkcionisanja delotvorne političke demokratije, održavanja javne bezbednosti u demokratskom društvu ili da bi država potpisnica mogla da poštuje uslove svojih međunarodnih pravnih obaveza.

Član 2 – Primena mera za pravo na učestvovanje

1. Države potpisnice će preduzeti sve mere koje su neophodne da se realizuje pravo na učestvovanje u poslovima lokalnih organa vlasti.
2. Ove mere za korišćenje prava na učestvovanje će da uključe:
 - i. osnaživanje lokalnih organa vlasti da omoguće, promovišu i olakšaju korišćenje prava na učestvovanje koje je iskazano u ovom Protokolu;
 - ii. obezbeđivanje uspostavljanja:
 - (a) procedura za uključivanje ljudi što može da podrazumeva konsultativne procese, lokalne referendume i peticije, i, tamo gde lokalna samouprava ima mnogo stanovnika i/ili pokriva veliki geografski prostor, mere da se ljudi uključe na nivou koji im je blizak;
 - (b) procedure za pristup, u skladu sa ustavnim poretkom i međunarodnim pravnim obavezama, zvaničnim dokumentima koje imaju lokalni organi vlasti;
 - (v) mere da se zadovolje potrebe onih kategorija ljudi koji se suočavaju sa posebnim preprekama njihovom učestvovanju; i
 - (g) mehanizme i procedure da se rešavaju ili razmatraju pritužbe i sugestije koje se odnose na funkcionisanje lokalnih organa vlasti i lokalnih javnih službi.
 - iii. Podsticanje upotrebe informacionih i komunikacijskih tehnologija u cilju promovisanja i korišćenja prava na učestvovanje koje je iskazano u ovom Protokolu.
3. Procedure, mere i mehanizmi mogu da budu različiti za različite kategorije lokalnih vlasti, imajući u vidu njihovu veličinu i nadležnosti.
4. U procesima planiranja i odlučivanja koji se odnose na mere koje treba preduzeti da se realizuje pravo na učestvovanje u poslovima lokalnih organa vlasti, lokalne vlasti će biti konsultovane koliko god je to moguće, na pravovremen i primeren način.

Član 3 – Organi vlasti na koje se ovaj Protokol odnosi

Ovaj protokol se odnosi na sve kategorije lokalnih organa vlasti koji postoje na teritoriji države potpisnice. Međutim, svaka Država može, kada podnese svoj instrument kojim ga potvrđuje, prihvata ili odobrava, da konkretno navede kategorije lokalnih ili regionalnih vlasti na koje namerava da ograniči oblast primene ovog protokola ili koje namerava da iz ove oblasti isključi. Ona može i da uključi dodatne kategorije lokalnih ili regionalnih vlasti u okvire ovog protokola naknadnim obaveštavanjem Generalnog sekretara Saveta Evrope.

Član 4 – Teritorijalna primena

1. Svaka država može, u vreme potpisivanja, ili kada deponuje svoj instrument potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja, da navede konkretnu teritoriju ili teritorije na kojima će ovaj protokol da se primenjuje.
2. Svaka država potpisnica može, kasnije, deklaracijom upućenom Generalnom sekretaru Saveta Evrope, da proširi primenu ovog protokola na svaku drugu teritoriju koja se navede u toj deklaraciji. U odnosu na tu teritoriju Protokol će stupiti na snagu

prvog dana meseca koji sledi po isteku perioda od tri meseca po datumu prijema te deklaracije od strane Generalnog sekretara.

3. Svaka deklaracija data po prethodna dva stava može, u odnosu na svaku teritoriju navedenu u toj deklaraciji, da se povuče obaveštenjem upućenim Generalnom sekretaru Saveta Evrope. To povlačenje stupiće na snagu prvog dana meseca koji sledi po isteku perioda od šest meseca po datumu prijema tog obaveštenja od strane Generalnog sekretara.

Član 5 – Potpis i stupanje na snagu

1. Ovaj protokol će biti otvoren za potpisivanje od strane članica Saveta Evrope koje su potpisale Povelju. On podleže potvrđivanju, prihvatanju ili odobravanju. Država članica Saveta Evrope ne može da potvrdi, prihvati ili odobri ovaj protokol ako nije istovremeno ili prethodno potvrdila, prihvatila ili odobrila Povelju. Instrumenti potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja deponuju se kod Generalnog sekretara Saveta Evrope.

2. Ovaj protokol stupa na snagu prvog dana meseca koji sledi po isteku perioda od tri meseca posle datuma od koga se osam država članica Saveta Evrope saglasilo da budu obavezane Protokolom u skladu sa odredbama stava 1.

3. U odnosu na svaku državu članicu koja se naknadno saglasi da bude obavezana njime, ovaj protokol će stupiti na snagu prvog dana meseca koji sledi po isteku tri meseca od datuma deponovanja instrumenta potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja.

Član 6 – Otkazivanje

1. Svaka država potpisnica može da otkáže svoj potpis na protokolu obaveštenjem koje će da uputi Generalnom sekretaru Saveta Evrope.

2. Ovakvo otkazivanje stupa na snagu prvog dana meseca koji sledi po isteku perioda od šest meseca po datumu prijema tog obaveštenja od strane Generalnog sekretara.

Član 7 – Obaveštavanje

Generalni sekretar Saveta Evrope će da obavesti države članice Saveta Evrope o:

- a. svakom potpisu;
- b. deponovanju instrumenta potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja;
- v. svakom datumu stupanja na snagu ovog protokola u skladu sa članom 5;
- g. svakom obaveštenju koje se primi primenom odredbi člana 3;
- d. svakom drugom aktu, obaveštenju ili komunikaciji u vezi sa ovim protokolom.

Potvrđujući gore navedeno, dole potpisani, koji su propisno opunomoćeni za to, potpisali su ovaj protokol.

Sačinjeno u Utrehtu, na dan 16. novembra 2009. godine, na engleskom i francuskom jeziku i oba teksta smatraju se jednako punovažnim, u jednom primerku koji će biti deponovan u arhivi Saveta Evrope. Generalni sekretar Saveta Evrope će preneti overene kopije svakoj državi članici Saveta Evrope.

Član 3.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije – Međunarodni ugovori”.

O B R A Z L O Ź E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi o pravu da se učestvuje u poslovima lokalnih vlasti sadržan je u članu 99. stav 1. tačka 4. Ustava Republike Srbije, prema kojem Narodna skupština potvrđuje međunarodne ugovore, kad je zakonom predviđena obaveza njihovog potvrđivanja.

II. RAZLOZI ZA POTVRĐIVANJE DODATNOG PROTOKOLA

Republika Srbija je potpisala Evropsku povelju o lokalnoj samoupravi (ETS No. 122), koja je potvrđena u Narodnoj skupštini usvajanjem Zakona o potvrđivanju Evropske povelje o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srbije – Međunarodni ugovori”, broj 70/07), i time se obavezala na poštovanje principa Saveta Evrope u oblasti lokalne samouprave.

Cilj usvajanja Evropske povelje o lokalnoj samoupravi jeste očuvanje i unapređenje sistema lokalne samouprave, odnosno prihvatanje savremenih rešenja do kojih se u toj oblasti došlo u razvijenim demokratskim zemljama Evrope (principi demokratije i decentralizacije vlasti).

Naime, Evropska povelja polazi od principa da su lokalne vlasti jedan od glavnih osnova svakog demokratskog društva, te da se pravo građana da obavljaju javne poslove kao jedan od osnovnih demokratskih principa zajedničkih svim državama članicama Saveta Evrope, može najneposrednije ostvariti upravno na lokalnom nivou.

Dodatni protokol Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi o pravu da se učestvuje u poslovima lokalnih vlasti (u daljem tekstu: Dodatni protokol) sadrži odredbe kojima se garantuje pravo na učestvovanje u poslovima lokalnih vlasti. Ovaj dokument, koji je sastavljen od strane Evropskog odbora za lokalnu i regionalnu demokratiju, otvoren je za potpis kao konvencija od strane država potpisnica Evropske povelje o lokalnoj samoupravi (16.11.2009. godine).

Zaključkom Vlade Republike Srbije 05 Broj: 018-871/2017 od 3. februara 2017. godine, za potpisivanje Dodatnog protokola ovlašćen je ambasador Zoran Popović koji ga je i potpisao 8. marta 2017. godine, u sedištu Saveta Evrope u Strazburu čime je Republika Srbija ispunila obavezu predviđenu u članu 5. stav 1. Dodatnog protokola da država članica Saveta Evrope potpiše Dodatni protokol pre njegovog potvrđivanja, prihvatanja ili odobravanja.

Dodatni protokol odražava i poštuje različitost načina učešća i procedura uspostavljenih u nacionalnom, regionalnom i lokalnom zakonodavstvu, obuhvatajući pri tome: pravo na učešće u javnom životu na lokalnom nivou, pravo na informisanje od strane lokalnih vlasti, kao i obaveze lokalnih organa vlasti da omoguće ostvarivanje ovih prava.

Potvrđivanjem Dodatnog protokola želi se postići veće jedinstvo između članica Saveta Evrope radi očuvanja i ostvarivanja principa koja su njihova zajednička tekovina, ali i postizanja većeg učešća u vršenju javnih poslova.

Uključivanje građana u kreiranje demokratskih institucija je neophodno, jer one ne mogu opstati bez učešća građana i davanja građanima ključne uloge kroz učešće u vlasti.

III. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti sredstva u budžetu Republike Srbije.